

Lindesbergs kommun
kommun@lindesberg.se

Rektorn vid Storåskolan
Anna.zetterberg@lindesberg.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Storåskolan
i Lindesbergs kommun

Tillsyn i Storåskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lindesbergs kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Storåskolan besöktes av Skolinspektionen den 15 och den 16 april 2013.

Fakta om skolan

Storåskolan ligger i samhället Storå norr om Lindesberg. Skolan omfattar årskurserna 4–9 och skolans cirka 200 elever kommer i störst omfattning från Hagabäckens skola (F–3) och Ramshyttans skola (F–6). Skolenheten är uppdelad på två byggnader där årskurs 6–9 har undervisning i huvudbyggnaden och årskurs 4 och 5 har den mesta av sin undervisning i en mindre byggnad vid sidan om. Skolenheten är indelad i sju klasser samt en särskild undervisningsgrupp för utrikesfödda nyanlända elever.

Skolan har redovisat måluppfyllelsen för årskurs 6 år 2012. Lägst måluppfyllelse redovisas i ämnet kemi där 82 procent av eleverna nådde kunskapskraven. I matematik nådde 88 procent av eleverna kunskapskraven och i övriga ämnen var måluppfyllelsen mer än 90 procent. I de nationella ämnesproven i årskurs 6 var det år 2012 procentuellt fler elever i Storåskolan som nådde kravnivån i engelska men procentuellt färre elever som nådde kravnivån i matematik jämfört med riket. Resultaten i svenska är jämförbara eller något över rikets resultat.

Skolans resultat för årskurs 9 har varierat över tid men har varit lägre än resultaten för riket. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har försämrats de senaste åren och 2012 var det knappt 61 procent jämfört med rikets drygt 77 procent. Det genomsnittliga meritvärdet låg år 2012 på 185 jämfört med rikets 211 och det är få elever som når de högre betygen. År 2012 var det endast i ämnet idrott och hälsa som procentuellt fler elever nådde betygssteget Mycket väl godkänt (MVG) än i riket. I alla andra ämnen var det procentuellt färre elever som nådde MVG jämfört med riket och i ämnena kemi, fysik och biologi fanns ingen elev som nådde detta betygssteg.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att skolan har en genomtänkt organisation för årskurs 6–9 där arbetet är systematiskt inriktat på målen och kunskapskraven i läroplanen och kursplanerna. I detta arbete följs elevernas kunskapsutveckling regelbundet upp både på elev-, grupp- och skolnivå. Elevernas skriftliga individuella utvecklingsplaner följs upp varje vecka och planerna blir således ett levande utvecklingsdokument för varje enskild elev. Varje vecka har också eleven lektionstid avsatt för att arbeta med sina specifika utvecklingsområden. Därmed redovisar skolan för årskurs 6–9 en hög grad av individanpassning och fokus på elevernas kunskapsutveckling. Av tillsynen framkommer att rektorn i viss utsträckning tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Tillsynen visar dock att rektorn har en utmaning i att säkerställa att lärarna i årskurs 4 och 5 ger eleverna ökad ledning och stimulans och att det krävs både omedelbara och

långsiktiga åtgärder i detta arbete. Ledarskapet i klassrummen behöver bli mer aktivt för att ge eleverna såväl ledning, stimulans och inflytande som ökad trygghet och studiero. Situationen vad gäller trygghet och studiero för dessa elever når för närvarande inte upp till det som kan anses vara acceptabelt. Tillsynen visar att eleverna ibland känner sig otrygga både på lektionstid och på raster, ofta med kränkningar som följd. Detta påverkar i hög grad elevernas lust att lära. Därmed åsidosätts några av de mest grundläggande delarna i läroplanen. Det är lärare och övrig personal och i förlängningen rektor som har ansvar för eleverna i skolan. De som arbetar i skolan måste vinnlägga sig om att man arbetar mot den värdegrund som ska gälla i skolan. Skolans arbete med att motverka kränkningar ska präglas av nolltolerans

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lindesbergs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vid den tidpunkt och på det sätt som anges i det övergripande kommunbeslutet.

Undervisning och lärande

Bedömning

Lindesbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna måste ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering

Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen ska läraren stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan samt organisera och genomföra arbetet så att eleverna upplever att kunskap är meningsfullt och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.

Tillsynen visar att många elever i årskurs 4 och 5 inte känner sig stimulerade i undervisningen. Intervjuer och lektionsobservationer ger en bild av att lärarna ägnar mycket tid och kraft åt att upprätthålla ordningen i klassrummet och att eleverna därmed tappar intresset för undervisningen. Enligt Skolinspektionens enkätundersökning är det bara cirka hälften av eleverna i årskurs 5 som tycker att skolarbetet är roligt och som tycker att skolarbetet gör dem så nyfikna att de får lust att lära mer. Lärare menar att det bara är när det är tillräckligt lugnt i klassrummet som det går att utmana eleverna och leda dem vidare. Eleverna styrker denna beskrivning och tycker att det endast vid ett fåtal tillfällen är stimulerande i skolan och att det är sällan som de utmanas att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att lärarna för årskurs 4 och 5 måste jobba mer aktivt för att ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Detta arbete är ett led i att skapa ökad trygghet och studiero. Rektorn som pedagogisk ledare för utbildningen måste ge lärarna stöd i detta arbete.

Författning

3 kap. 3 § skollagen

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer

Trygghet och studiero

Bedömning

Lindesbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Rektorn och lärare måste vidta åtgärder för att förbättra arbetssituationen i skolan så att alla elever tillförsäkras studiero och en trygg miljö.
- Rektorn måste genomföra långsiktiga åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. En förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön på skolan.

Tillsynen visar att eleverna i årskurs 4 och 5 inte upplever studiero och att det finns elever som inte känner sig trygga. Rektorn har tidigt uppmärksammat problemet och har genomfört en rad åtgärder både inför och under läsåret för att komma tillrätta med arbetsmiljön i klasserna. Inför innevarande läsår organiserades exempelvis elevgrupperna i årskurs 4 och 5 om och utbildningsinsatser för personal samt ett antal föräldramöten har genomförts i syfte att öka studieron och tryggheten för eleverna. Rektorn följer också regelbundet upp situationen med bland annat elevenkäter. Tillsynen visar dock att åtgärderna ännu inte gett avsedd effekt.

Intervjuer, lektionsobservationer och Skolinspektionens enkätundersökning i årskurs 5 visar att lärarna fortfarande har svårt att upprätthålla ordningen i klassrummet. Både elever och lärare ger uttryck för att det ofta förekommer konflikter och kränkningar på lektioner och raster. På lektionerna är det ofta högljutt, oroligt och stökigt och på rasterna förekommer kränkningar och det finns elever som känner sig rädda för sina kamrater. Skolinspektionen har på annat ställe i detta beslut konstaterat att lärarnas ledarskap är alltför passivt och de elever Skolinspektionen samtalat med menar samfällt att de vuxna i skolan måste göra mer för att komma till rätta med bristerna. I Skolinspektionens enkätundersökning i årskurs 5 menar bara hälften av eleverna att de upplever studiero på lektionerna.

Tillsynen visar att lärarna och den övriga personalen har svårt att upprätthålla trygghet och studiero och förebygga kränkningar men också att ansvaret för detta ibland läggs på enskilda elever eller föräldrar.

Det är lärare och övrig personal och i förlängningen rektor som har ansvar för eleverna i skolan. De vuxna måste aktivt och förebyggande arbeta för att skolmiljön präglas av trygghet och studiero. Om det händer något ska de ingripa för att skapa trygghet och studiero för eleverna eller för att komma till rätta med en elev som stör. Alla elever har rätt till en trygg skolmiljö. Lärarnas ledarskap och skolans förhållningssätt är viktiga dels för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till och dels för att skolan ska utgöra en trygg miljö för eleverna. De som arbetar i skolan måste vinnlägga sig om att man arbetar mot den värdegrund som ska gälla i skolan. Skolans arbete med att motverka kränkningar ska präglas av nolltolerans.

Skolinspektionen bedömer att rektor och lärare inte gör tillräckligt för att skolmiljön i årskurs 4 och 5 ska präglas av trygghet och studiero. Vidare bedöms att rektorn, lärarna och elevhälsan måste genomföra långsiktiga åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Författning

5 kap. 3 § och 6 kap. 7 § skollagen

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Särskilt stöd

Bedömning

Lindesbergs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skolan måste ge studiehhandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehhandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Enligt rektorn finns elever på Storåskolan som behöver studiehhandledning på sitt modersmål för att nå kunskapskraven. Dessa elever ges inte det. Detta måste rektorn åtgärda.

Författning

5 kap. 4 § skolförordningen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Lindesbergs kommun en anmärkning. De vidtagna åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vid den tidpunkt och på det sätt som anges i det övergripande kommunbeslutet.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med ålder och mognad. Läraren ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Rektorn för skolan har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Tillsynen visar att eleverna i alltför begränsad omfattning ges ett reellt inflytande över sin undervisning vad gäller arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I Storåskolan är elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet beroende av ämne och lärare. I några ämnen utgår läraren från den enskilda elevens intressen och eleverna är med och samråder och utvecklar hur kursplanen ska genomföras i undervisningen. Men det finns också exempel på andra ämnen där elevernas möjligheter till inflytande alltför ofta är begränsat till att bestämma hur och när kunskaper ska redovisas. Det finns lärare som ger eleverna ett inflytande men gör det bara då eleverna tar initiativ till det. Hos vissa lärare har inte eleverna något inflytande alls. Denna bild bekräftas av Skolinspektionens enkätundersökning där bara c:a hälften av eleverna i årskurs 5 att de är med bestämmer på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter. Hela 9 av 10 elever i årskurs 9 anser att det bara är lärarna som bestämmer vad eleverna ska arbeta med på lektionerna. Bland lärarna är det cirka hälften som tycker att eleverna är med och planerar hur undervisningen ska genomföras.

Rektorn och lärarna måste säkerställa att eleverna ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Handläggningsrutiner

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Rektorn har inte fattat beslut om de skriftliga individuella utvecklingsplanerna i enlighet med författningarna.

Motivering

Av skollagen framgår att informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Den individuella utvecklingsplanen får även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det.

De skriftliga individuella utvecklingsplanerna som Skolinspektionen tagit del av innehåller omdömen om elevernas sociala förmågor. Detta har rektorn inte fattat beslut om.

Skolinspektionen förutsätter att kommunen rättar till denna brist varför kommunen inte behöver redovisa vidtagna åtgärder för denna bedömningspunkt.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Hans-Göran Arvidsson, Yvonne Hoffmann och undervisningsråd Ewa Hallberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson
Enhetschef

Mikael Ejerblom
Utredare/Föredragande

Bilaga:**Bilaga 1 Allmänt om tillsynen**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).